

FEDERICO MOCCIA

MILNITS
SENSETU

Columna

FEDERICO MOCCIA
MIL NITS
SENSE TU

Traducció de Jordi Boixadós

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

TÍTOL ORIGINAL: *E IL CUORE SI FA PIÙ LEGGERO*

PRIMERA EDICIÓ: JUNY DEL 2019

© FEDERICO MOCCIA, 2019

PUBLICAT D'ACORD AMB PONTAS LITERARY & FILM AGENCY

© DE LA TRADUCCIÓ: JORDI BOIXADÓS BISBAL, 2019

© EDITORIAL PLANETA, S.A., 2019

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., 2019

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

FOTOCOMPOSICIÓ: GAMA, S.L.

ISBN: 978-84-664-2529-2

DIPÒSIT LEGAL: B. 9.224-2019

www.columnaedicions.cat

Cançons de l'interior:

Pàgina 38: © «Domani è un altro giorno», 1996 Sony BMG Music Entertainment (Italy) S.p.A.,
interpretada per Ornella Varoni

Pàgina 65: © «Felicità», 1989 Sony BMG Music Entertainment (Germany) GmbH,
interpretada per Al Bano i Romina Power

Pàgina 197: © «Gelosa cara», 1980 Sony BMG Music Entertainment (Italy) S.p.A.,
interpretada per Leo Battisti

Pàgina 280: © «Cosa resterà degli anni '80», 1989 CGD East West S.r.l.,
interpretada per Mina

Pàgina 290: © «Can't Take My Eyes Off You», 2001 Goldenlane Records,
interpretada per Gloria Gaynor

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com **ecològic**
i procedeix de boscos gestionats de manera **sostenible**.

I

Illes Fiji

El mar i la nit es confonen. Petites onades lleugeres trenquen a la riba. La lluna acoloreix la platja d'un platejat ambarí. La sorra és suau i freda, i en Tancredi l'alça quan camina i deixa que, un instant més tard, la brisa nocturna se n'endugui una mica. Llavors s'atura, un record acaba d'envair-li el cor, bell, intens, únic, d'una altra nit d'ara ja fa massa temps. Mira lluny cap a l'horitzó que la foscor li amaga. No el puc veure, però sé que hi és. Igual que tu, Sofia. Les onades li arriben als peus nus, li mullen una mica la vora dels pantalons de lli que porta arremangats als turmells. Reflexos d'algun peix platejat que es debat casualment en un raig de lluna. De nit tot sembla més difícil, més distant, més dolorós. No hi ets, i tot i així hi ets sempre, terriblement, més que ningú. No aconseguixo alliberar-me de tu. Les teves imatges tornen de cop i volta, igual que una onada, de vegades forta, impetuosa, fruit de qui sap quin cicló, altres vegades baixa, arrodonida, feble, lleugera, amb aquella cresta senzilla i petita que el vent aca-

ricia. I en alguns moments, el senzill fet d'haver-te viscut també aconsegueix fer-me creure, crear en mi la il·lusió que sóc feliç, només amb l'esperança que un dia et pugui tornar a trobar. Visc d'això, d'aquesta última esperança. En Tancredi es posa a caminar altra vegada. Les palmeres onegen al ritme del vent. La lluna és més alta ara. Uns quants núvols llunyans s'esfilagarsen i deixen lliures les estrelles perquè puguin brillar. Algun animaló nocturn es belluga, veloç, entre els arbustos. Aquesta illa meva és un paradís, però de vegades em sembla un veritable infern. Cioran deia que les nits en què hem dormit és com si no haguessin existit mai. Només queden a la memòria les imatges d'aquelles en què no hem aclucat l'ull; la d'aquesta nit en serà una.

Rússia

En un petit auditori envoltat de neu i dels arbres del petit parc sobre la Mozhayskaya Ulitsa, Sofia Valentini, pianista de fama internacional, toca Nyman. Té els ulls tancats, belluga lleument el cap i les seves mans corren pel teclat a una velocitat increïble. La música omple tota la sala, embolcalla les persones, i les notes és com si traspassessin les parets, surten a fora, s'enfilen cap al cel, entre els núvols lleugers, entre els estels, i fins i tot la lluna plena les escolta, absorta. Llavors prossegueixen el trajecte pels carrers deserts i inicien un viatge, arriben a l'immens i llunyà llac Baikal, de profunditats infinites, i després pugen per la petita carretera de la reserva natural de l'Ussurisky fins que, finalment, tornen a l'auditori ple de persones que, immòbils, encantades, escolten la música. L'Olja està asseguda a l'extrem esquerre de l'úl-

tima fila. Se sap de memòria totes les notes, totes les línies de la partitura, totes les pauses. Va ser una de les primeres peces que la Sofia va aprendre. I amb tot, malgrat tot, plora. No hi ha ningú al món que toqui així, ningú que sàpiga dirigir una orquestra amb un piano com la Sofia, ningú no sap interpretar Nyman d'aquesta manera. I l'emoció és tan gran que l'Olja no aconsegueix contenir les llàgrimes, fins al punt que la nena que està asseguda al seu costat es gira i mira amb sorpresa l'anciana que plora. L'observa amb perplexitat, voldria dir-li alguna cosa, però no sap ben bé què. L'Olja nota la mirada de la nena, de manera que fa un esforç per somriure-li, i la petita, satisfeta, torna a escoltar la música. Ara, l'Olja somriu per a ella mateixa. No dec estar bé, pensa. Pot ser que la Sofia encara aconsegueixi emocionar-me d'aquesta manera, o potser és que duc a dins algun problema sense adonar-me'n? No té temps de contestar-se ella mateixa la pregunta, però, perquè la Sofia toca les últimes notes i, finalment, s'atura i es queda immòbil, amb el cap una mica inclinat. Al cap de pocs segons, l'auditori sencer es posa dret d'un bot i esclata en una ovació estrepitosa. L'Olja també s'aixeca i aplaudeix, i mentrestant mira a la dreta la nena petita que li llança una última mirada i, quan la veu somriure altre cop, pica de mans encara més fort. Ara torna a estar serena.

L'Elizaveta remena el cap uns instants i pensa en el que ha passat. Com pot ser que una dona no sigui feliç en un concert com aquest? Pot ser que la gent, quan es fa gran, perdi el sentit de la bellesa? O potser li passa com a l'àvia, que no es troba bé? De fet, és que no hi sent, l'àvia! La nena es posa a riure. L'Olja la mira. Sort que no es preocupa de mi, vés a saber què està pensant,

que riu d'aquesta manera. Llavors l'Olja es gira cap a l'escenari. La Sofia dona les gràcies al públic amb petites inclinacions. Algú li llança roses vermelles als peus. La Sofia les recull i fa cruixir els taulons de l'escenari, i llavors les aixeca i, amb un somriure, se les posa al pit, just al cor. El vestit vermell, elegant i lleuger, li deixa les espatlles al descobert. La Sofia nota una esgarrifança de fred, ara que l'adrenalina de l'execució va desapareixent. Llavors mira altra vegada a dreta i esquerra, cap als espectadors que no paren d'aplaudir. Fa una gran reverència i, finalment, deixa l'escenari.

No hi ha dubte que la Sofia té un veritable do, pensa l'Olja. Interpretar «A Wild and Distant Shore» d'aquesta manera, amb els seus crescendos, només està a l'abast de Peter Bence, que no per casualitat té el rècord mundial del nombre de sons més gran executats per minut amb el piano. Un veritable talent. Després, però, va deixar d'executar-la per sempre, perquè sabia que no podria tornar-la a tocar amb tanta perfecció. He escoltat mil vegades aquella interpretació i només la Sofia ha sabut superar-la. Perquè la Sofia és perfecta i només pot tocar d'aquesta manera, no hi ha remei, però sembla que no se n'adoni i, encara pitjor, que no ho accepti. Com és que no vol tornar a fer feliç el públic de tot el món? Ara fa més de vuit mesos que viu aquí, al districte de Pervomayskiy Rayon, a deu quilòmetres de Vladivostok, un lloc batut pel vent. Moltes llegendes fins i tot diuen que el vent va néixer per aquests voltants, entre el mar i els cims nevats, i de vegades és tan poderós que doblega els arbres més forts fins al punt que els arrenca d'arrel; en canvi, no fa bellugar-se la Sofia, que es queda aquí, obstinada, quasi oculta, exiliada per voluntat pròpia per tocar en aquest petit auditori. Quan tornarà a actuar da-

vant del gran públic? Quan aconseguirà posar-se de nou a prova davant del repte dels grans teatres d'Amèrica i d'Europa? Un sentiment de tristesa assalta l'Olja, que continua aplaudint, però amb menys entusiasme. No sap que, en realitat, s'equivoca, perquè el moment s'acosta.

La gent s'amuntega als camerinos, tothom vol saludar els músics, però sobretot volen veure la Sofia. —Si us plau, m'agradaria coneixe-la, m'agradaria saludar-la!

Hi ha una gentada. Homes i dones de totes les edats, nens, tothom la vol veure, fer-s'hi una foto, una selfie, que els signi un autògraf, poder tocar-la. I la Sofia no s'atura ni un instant, somriu, reconeix algunes alumnes seves.

—Que bé que hàgiu vingut!

—No hi podíem faltar, professora.

La Sofia les mira amb una severitat fingida.

—Ah... perquè sóc la professora! Només és per això que heu vingut. Us feia por que si no veníeu us posaria més deures, oi?

Les nenes riuen.

—I ara! Què diu, professora!

—Avui, per a vosaltres m'agradaria ser només la Sofia.

Les abraça, es fan una selfie ràpida amb ella, l'una rere l'altra, i després se'n van, amb els monyos ben nuats, la pell pàl·lida i delicada, els ulls blaus i lluminosos. Semblen

fetes amb motlle. Aquí totes són increïblement boniques, pensa la Sofia, senzilles amb la seva elegància tan natural.

—Sofia! La meva reina!

Ja hi som, llàstima que no es pugui dir el mateix dels homes. Dimitri Ostanov és un dels homes més importants de la petita ciutat, i sempre està a punt per organitzar sopars, festes, esdeveniments. Aquest any, però, ha caigut en una depressió perquè no aconsegueix acceptar el fet que no l'hagin elegit alcalde per tercera vegada consecutiva, i que l'hagi derrotat un de més vell que ell, però que la majoria dels ciutadans estimen molt; els mateixos ciutadans que ja estaven tips dels seus actes públics innombrables i, sobretot, d'assistència obligatòria. Dimitri Ostanov, amb l'armilla tan cenyida a la panxa que sembla que li hagi d'esclatar en qualsevol moment. Dimitri Ostanov, amb els cabells esbullats a banda i banda del cap calb i les galtes tan maquillades de vermell que sembla com si hagués sobreviscut a una borratxera terrible de vodka. Dimitri Ostanov i la seva absència absoluta de bon gust. S'acosta, barroer, a la Sofia, es frega un moment la mà als pantalons, agafa la seva i l'hi besa. Llavors la mira als ulls i, amb el somriure maliciós de qui es pensa que és un home fascinant, li pregunta:

—Ha rebut les meves roses?

—Sí, i també he llegit la nota, moltes gràcies.

—Eren vint-i-quatre.

Ho diu amb un aire de fatxenda, com si parlés del Koh-i-Noor, «la muntanya de llum», el diamant més valuós del món. La Sofia voldria fer que no amb el cap, però s'estima més ser diplomàtica.

—Li ha agradat el concert?

—De vostè m'agrada tot —diu ell, i intenta tornar a besar-li la mà, aquest cop fins i tot mira de repenja-hi els

llavis humits. La Sofia, però, és més ràpida i l'enretira per escapar-se d'aquest assalt perillós i anar a trobar la persona que acaba d'arribar per saludar-la.

—Alexandra! Que bé que t'hi hakis acostat!

Abraça una dona jove que, en canvi, quasi es veu obligada a dir-li amb un xiuxiueig:

—La veritat és que em dic Lenina.

—Perdona —li diu la Sofia, també amb un xiuxiueig—, em dec haver confós, és pel cansament del concert. Igualment estic contenta de veure't. Fem-nos una foto!

—Sí, gràcies.

I totes dues somriuen a un fotògraf improvisat, un noi amb cara de desorientat que rep el mòbil de la Lenina, mentre Dimitri Ostanov esbossa un somriure una mica incòmode i surt del camerino, altra vegada decebut perquè a la seva reina no li passa pel cap deixar que sigui el seu rei. Continuen arribant persones i, totes amb un gran respecte, es van alternant al camerino de la Sofia, ara ja ple de flors que submergeixen les vint-i-quatre roses de Dimitri Ostanov, cada cop més arraconades contra la paret. Al final arriba també la petita Elizaveta, acompanyada de la mare. Quan veu la Sofia, es posa a córrer de cop i volta cap a ella, se li tira a sobre i es queda com estampada al vestit vermell, amb els ulls tancats, i l'estreny ben fort per fer-li saber d'aquesta manera com li ha agradat el concert. La Sofia somriu.

—T'ha agradat el concert, Elizaveta?

I la nena tira el cap enrere, però continua abraçant fort la Sofia, llavors obre els ulls grossos, negres, que la fan única dins del grup i espuernen de felicitat.

—Preciós! Jo també vull tocar així... —diu, i mira la mare, la Dana, que li somriu però que en realitat està

disgustada, no té els diners que calen perquè l'Elizaveta estudiï eternament. La Sofia acaricia la criatura al cap.

—Vas molt bé. Un dia, tu també tocaràs... És qüestió de constància, de passió i tenacitat. Però has de posar el piano davant de totes les altres coses.

I en aquell instant precis, la Sofia s'entristeix, pensa que és ben veritat que ella ha fet això exactament, també. I és feliç? Ha estat feliç? Després, però, es distreu, somriu i agafa entre les mans el rostre d'aquella nena preciosa.

—T'ajudaré, i si estimes tant la música, la música t'estimarà a tu.

L'Elizaveta estreny per última vegada la Sofia i tot seguit la deixa als altres. La Dana, la mare, s'acosta.

—Enhorabona, un concert preciós, emocionant de debò...

—Gràcies...

—Escolti...

—No s'hi amoïni. Ho farem d'una manera o d'una altra...

—Però...

—L'Elizaveta té massa passió ara mateix perquè la privem del seu somni. Potser quan conegui l'amor serà ella mateixa qui ho deixarà de banda.

I amb tot, pensa la Sofia, per a mi no ha anat d'aquesta manera, però somriu igualment. La Dana assenteix amb el cap, fa veure que hi està d'acord, però està preocupada, les classes tenen un cost i ella només ha aconseguit pagar les primeres, ara ja no és possible. Treballa sovint de dona de la neteja a l'escola on va la seva filla i una tarda de cada dues també neteja cases privades, però tothom vol pagar poc i el cost de la vida ha augmentat. Per si no n'hi hagués prou, en Sergej, el seu marit i pare

de l'Elizaveta, s'ha quedat sense feina, han tancat l'empresa. Ara mira de guanyar uns quants rubles posant-se a disposició de la gent, fent a casa altres petites feines de paleta o de fuster, però també altres coses més senzilles, com ara arreglar persianes, desembussar lavabos o, encara pitjor, vàters, perquè s'embussen amb facilitat i sempre cal trobar algú que sàpiga on ficar les mans. Per què els somnis sempre han de xocar amb la realitat i esmicolar-se? La Sofia la mira i sembla que li intueixi els pensaments. Està a punt de dir-li alguna cosa, i en aquell moment apareix per la porta l'Olja. Somriu i estira els braços, i la Sofia no necessita afegir res més, és la manera que tenen de dir «Ha estat perfecte, no t'has equivocat en cap passatge», o encara més, «Ha estat la teva millor interpretació». Aquesta vegada, però, l'Olja se supera, decideix afirmar-ho:

—Un concert preciós... Ha sigut sublim.

L'Elizaveta la mira, i llavors es deixa anar de la mà de la mare i es llança de nou a sobre de la Sofia. Té una expressió al·lucinada als ulls, no pot evitar dir de seguida com són les coses, la veritat terrible que només ella coneix.

—Però no és veritat, Sofia! No li ha agradat gens. Aquesta senyora, quan tocaves, plorava!

La Sofia i l'Olja es miren un instant l'una a l'altra i llavors deixen anar una rialla estrepitosa.

—Gràcies, Elizaveta... —La Sofia fa un somriure a la seva petita informadora—. L'Olja és la meva professora, i quan plora vol dir que ho he fet especialment bé...

—Ah.

L'Elizaveta s'allunya, està una mica desconcertada, quina manera més estanya que tenen els grans de dir que ho has fet bé. Llavors la Dana li agafa la mà i li somriu.

—Au, amor meu, anem.

Abans de sortir del camerino, però, l'Elizaveta es gira per última vegada cap a la Sofia i, amb aire orgullós, li diu:

—Llavors, espero que un dia et faré plorar molt, jo també! —I, tota satisfeta, se'n va.

La Sofia veu marxar aquella petita instrumentista entusiasta i voluntariosa, tenaç i tossuda. Li recorda ella mateixa de petita. Qui sap, però, si l'Elizaveta també cometrà el mateix error que jo quan es faci gran. Ara, de debò que va ser un error?

Al cap i a la fi, no m'hi va obligar ningú. O potser vaig buscar excuses per amagar-m'hi al darrere? De sobte, la Sofia nota que el cor li batega més de pressa. Igual que li passa de vegades a la nit, quan es desperta i no pot tornar a adormir-se. Mil pensaments. Mil records. Mil possibilitats que de dia queden ocultes rere moltes obligacions i li fan creure que tot va bé, per fi. L'Olja s'hi fixa. La mira. Només és un moment, però, i llavors arriben altres persones a demanar un autògraf o una foto amb ella i la Sofia tracta tothom amb amabilitat. I l'ombra se'n va.